Soortenlijst categorie C (Dutch Avifauna)

Fazant *Phasianus colchicus*, Haarzuilens, Utrecht, 3 oktober 2026 *(Enno B Ebels)*

CDNA Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

Sovon

19 oktober 2026

Enno B Ebels (Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna)
André van Kleunen (Sovon Vogelonderzoek Nederland)

Inleiding

Bij de besluitvorming over de nieuwe indeling van categorieën voor de Nederlandse ornithologische lijst (Dutch Avifauna) is besloten om **categorie C** (broedvogels van niet-wilde oorsprong) op te nemen in de Nederlandse lijst. Om categorie C te 'vullen' is een besluit nodig van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) omdat de CDNA in opdracht van de Dutch Birding Association (DBA) en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) de Nederlandse lijst beheert. In deze notitie wordt onderbouwd welke soorten in categorie C zijn geplaatst. De notitie is opgesteld door de CDNA in samenwerking met Sovon Vogelonderzoek Nederland (Sovon). Voor meer toelichting, zie: Invoering categorieën op de Nederlandse lijst - Dutch Avifauna. Voor relevante publicaties, zie bijvoorbeeld van Laar et al (1994), Gerritsen & van den Bergh (1995), Lensink (1996ab, 1998, 1999, 2012), van Dijk (1998), Ebels (1998), van den Berg & Bosman (1999, 2001), Sovon Vogelonderzoek Nederland (2002, 2011, 2014, 2016), Ottens & Ryall (2003), Ottens & van Winden (2003ab), Bauer & Woog (2008), Slaterus et al (2009), Strubbe & Matthysen (2009), Smits et al (2010), Slaterus (2012), Lemaire (2013abc), Lensink et al (2013), van Kleunen (2013, 2015, 2016ab, 2017abcde, 2018ab, 2019ab, 2020abcd, 2021abcd, 2022, 2023ab, 2024abc, 2025abc, 2026), de Boer (2014ab, 2018), Majoor (2014), van den Bremer & Koffijberg (2015), van den Bremer & Majoor (2015), van Kleunen & Klaassen (2015), Eames (2020), van der Wal (2021), van Els (2022), McInerny et al (2022), Hissel (2023, 2024), de Jong et al (2024), Boele et al (2025), Gerlach et al (2025) en Louwe Kooijmans (2025), en soortbeschrijvingen op de website van Sovon: Vind informatie over vogelsoorten | Sovon Vogelonderzoek en de nieuwsbrief *Kijk op Exoten* (www.ravon.nl/nieuwsbriefexoten).

Definitie en historie

De eerste lijst van (potentiële) categorie-C-soorten werd gepubliceerd in *Avifauna van Nederland 1* (van den Berg & Bosman 1999, 2001; p 368-371). De CDNA heeft die publicatie als basis genomen voor de Nederlandse lijst in brede zin en het is daarom logisch om deze ook als startpunt voor de lijst van C-soorten te hanteren en te actualiseren aan de hand van de actuele criteria en recente ontwikkelingen, op basis van informatie van Sovon en diverse publicaties (zie Verwijzingen). In *Avifauna van Nederland 1* stonden 10 C-soorten. In de nieuwe situatie (1 januari 2027) bevat de lijst acht soorten. Voor categorie C werd bij aanvang van de nieuwe categorie-indeling de volgende definitie gehanteerd: *soorten die een gevestigde broedpopulatie (in eigen land of elders) hebben gevormd maar hun origine hebben uit escapes*. De lijn die Sovon voor geïntroduceerde soorten hanteert luidt: *in Nederland gedurende ten minste 10 jaar gevestigde taxa ('self-sustaining') waarvan alle voorouders met zekerheid uit gevangenschap of van transport met schepen afkomstig zijn*. Dat kunnen ook soorten zijn die nu niet meer in Nederland broeden, zoals Heilige Ibis *Threskiornis aethiopicus* en Huiskraai *Corvus splendens*. Soorten die ook in wilde staat in Nederland voorkomen (bewezen aan de hand van ringmeldingen) zijn primair in categorie A geplaatst, zoals Sneeuwgans *Anser caerulescens* en Flamingo *Phoenicopterus roseus*. Er is door Sovon één soort opgenomen (Chileense Flamingo *C chilensis*) waarbij sprake is van broeden net over de grens *buiten* Nederland en waarbij een vaste populatie van pleisteraars buiten de broedtijd *in* Nederland verblijft. Overige geïntroduceerde soorten die in nabije landen de status als C-soort hebben en alleen incidenteel (als 'dwaalgast') in Nederland opduiken, zijn niet opgenomen in categorie C. De CDNA volgt de 'strenge' criteria van McInerney et al (2022), die ook breder in Europa worden gevolgd, en daardoor is de lijst met C-soorten korter dan de lijst van Sovon, omdat Sovon een zeer lage drempelwaarde voor de populatiegrootte hanteert.

Criteria volgens McInerney et al (2022)

- *For populations that show significantly increasing population trends and clear geographic range expansion a minimum of 10 years and two generations (whichever is longer) is required, starting from when the species first breeds in the wild in the relevant population.*
- *For populations that are instead either stable or fluctuating in numbers, instead a minimum of 25 years and three generations (whichever is longer) is required, starting from when the species first breeds in the wild in the relevant population.*
- *A minimum number of wild-hatched mature individuals is required in the population, which we suggest as 250, corresponding with 'Endangered' using IUCN definitions*

Lijst van 'ingeburgerde exoten' zoals gehanteerd door Sovon

- Rosse Stekelstaart / Ruddy Duck *Oxyura jamaicensis* *
- Zwarte Zwaan / Black Swan *Cygnus atratus*
- Kleinste Canadese Gans / Dark Cackling Goose *Branta hutchinsii minima*
- Grote Canadese Gans / Canada Goose *Branta canadensis*
- Indische Gans / Bar-headed Goose *Anser indicus*
- Zwaangans / Swan Goose *Anser cygnoides* **
- Nijlgans / Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*
- Casarca / Ruddy Shelduck *Tadorna ferruginea*
- Carolina-eend / Wood Duck *Aix sponsa*
- Mandarijneend / Mandarin Duck *Aix galericulata*
- Muskuseend / Muscovy Duck *Cairina moschata* **
- Fazant / Common Pheasant *Phasianus colchicus*
- Bankivahoen / Red Junglefowl *Gallus gallus* ('Kip') **
- Blauwe Pauw / Blue Peacock *Pavo cristatus*
- Flamingo / Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus*
- Chileense Flamingo / Chilean Flamingo *Phoenicopterus chilensis*
- Rotsduif / Rock Dove *Columba livia* ('Stadsduif') **
- Heilige Ibis / African Sacred Ibis *Threskiornis aethiopicus* *
- Monniksparkiet / Monk Parakeet *Myiopsitta monachus*
- Grote Alexanderparkiet / Alexandrine Parakeet *Psittacula eupatria*
- Halsbandparkiet / Ring-necked Parakeet *Psittacula krameri*
- Huiskraai / House Crow *Corvus splendens* *
- Bruinkopdiksnavelmees / Vinous-throated Parrotbill *Sinosuthora webbiana*

* Deze soort broedt niet meer in Nederland maar heeft dat wel gedurende 10 jaar of meer gedaan

** Het gaat hier om gedomesticeerde vormen

Lijst van soorten/taxa in categorie C conform criteria van McInerney et al (2022)

- Grote Canadese Gans / Canada Goose *Branta canadensis*
- Nijlgans / Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*
- Casarca / Ruddy Shelduck *Tadorna ferruginea* *
- Mandarijneend / Mandarin Duck *Aix galericulata*
- Fazant / Common Pheasant *Phasianus colchicus*
- Rotsduif / Rock Dove *Columba livia* ('Stadsduif')
- Halsbandparkiet / Ring-necked Parakeet *Psittacula krameri*
- Grote Alexanderparkiet / Alexandrine Parakeet *Psittacula eupatria*

* Dubbelcategorie B/C; zie toelichting

Selectie van geïntroduceerde soorten met incidentele broedgevallen in Nederland die (nog) niet voldoen aan criteria voor 'self-sustaining' volgens McInerney et al (2022)

- Rosse Fluiteend / Fulvous Whistling Duck *Dendrocygna bicolor*
- Rosse Stekelstaart / Ruddy Duck *Oxyura jamaicensis*
- Zwarte Zwaan / Black Swan *Cygnus atratus*
- Indische Gans / Bar-headed Goose *Anser indicus*
- Zwaangans / Swan Goose *Anser cygnoides*
- Carolina-eend / Wood Duck *Aix sponsa*
- Muskuseend / Muscovy Duck *Cairina moschata*
- Lachduif / African Collared Dove *Streptopelia roseogrisea*
- Kalkoen / Wild Turkey *Meleagris gallopavo*

- Bankivahoen / Red Junglefowl *Gallus gallus* ('Kip')
- Rode Patrijs / Red-legged Partridge *Alectoris rufa*
- Blauwe Pauw / Blue Peacock *Pavo cristatus*
- Flamingo / Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus*
- Chileense Flamingo / Chilean Flamingo *Phoenicopterus chilensis*
- Heilige Ibis / African Sacred Ibis *Threskiornis aethiopicus*
- Monniksparkiet / Monk Parakeet *Myiopsitta monachus*
- Geelvleugelara / Red Macaw *Ara macao*
- Treurmaina / Common Myna *Acridotheres tristis*
- Huiskraai / House Crow *Corvus splendens*
- Bruinkopdiksnavelmees / Vinous-throated Parrotbill *Sinosuthora webbiana*

Bovenstaande soorten zouden in de toekomst bij een 'gunstige' ontwikkeling van de broedpopulatie in aanmerking kunnen komen voor categorie C. Er zijn veel meer ontsnapte soorten die incidenteel in Nederland hebben gebroed; voor een compleet overzicht, zie bijvoorbeeld Lensink et al (2013) en van Kleunen (2019a, 2021a).

Toelichting op opgenomen (*) en niet-opgenomen soorten

Wilde ganzen- en eendensoorten (Anatidae) met verwilderde populaties
Er zijn verschillende soorten ganzen en eenden (Anatidae) die in categorie A staan maar ook voorkomen in verwilderde staat (bijvoorbeeld als uitgezette lokvogels) en tot populatievorming zijn gekomen, zoals Brandgans *Branta leucopsis*, Grauwe Gans *Anser anser* (gedomesticeerde vorm 'Soepgans'), Kolgans *A albifrons* en Wilde Eend *Anas platyrhynchos* (gedomesticeerde vorm 'Soepeend'). Dergelijke soorten staan primair op de A-lijst en worden om overlap te voorkomen niet (ook) opgenomen in de C-lijst.

Rosse Stekelstaart / Ruddy Duck *Oyura jamaicensis*
Ontsnapte vogels en hun nazaten broeden vanaf 1973 in Nederland. De landelijke aantallen namen maar langzaam toe, tot rond enkele 10-tallen broedparen (15-30 paar in 2013-15). Succesvolle broedgevallen zijn schaars. De verspreiding blijft beperkt tot enkele plekken in vooral West-Nederland. De kans dat Britse vogels Nederland kunnen bereiken nemen af. De tot 6000 exemplaren tellende Britse populatie is inmiddels meer dan gedecimeerd door afschot, uitgevoerd om mogelijke hybridisatie met Witkopeend *O leucocephala* te voorkomen. Om deze reden staat Rosse Stekelstaart op de 'Unielijst invasieve exoten'. De Britse populatie en Nederlandse (ex-)populatie waren mogelijk onderling verbonden door uitwisseling, aangevuld met lokale escapes (Eaton 2020). De soort voldoet niet (meer) aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Zwarte Zwaan / Black Swan *Cygnus atratus*
Uit collecties ontsnapte exemplaren en hun nazaten nestelen vanaf eind jaren 1970 in Nederland. Broedgevallen worden min of meer door het hele land vastgesteld, met enige nadruk op het rivierengebied en oostelijke Deltagebied en het aangrenzende deel van Noord-Brabant (40-60 paar in 2013-15). De aantallen nemen sinds 2005 niet meer toe. Broedparen houden deels hun op het Zuidelijk Halfrond gefixeerde timing aan, met eileg in de (noordelijke) winter, wat ongunstig kan zijn voor het broedsucces. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Kleinste Canadese Gans / Dark Cackling Goose *Branta hutchinsii minima*
Determinatie van Kleine Canadese Ganzen is niet altijd gemakkelijk. In feite betreft het verschillende ondersoorten terwijl mengparen met Grote Canadese Gans *B canadensis*, Brandgans *B leucopsis* en Grauwe Gans *Anser anser* jongen voortbrengen met hybride kenmerken. Vogels met min of meer zuivere kenmerken zijn veel schaarser dan Grote Canadese. De aantallen zijn in de afgelopen decennia gegroeid, al kunnen bestrijdingsacties lokaal een dempend effect hebben. De broedpopulatie werd in 2013-2015 weliswaar geschat op 450-770 broedparen maar inmiddels is duidelijk dat het grootste deel van deze populatie betrekking heeft op *Branta*-hybriden, met concentraties in Laag-Nederland, met name Noord-Holland. De

ondersoort *B h hutchinsii* (Kleine Canadese Gans) is een dwaalgast die in categorie A is geplaatst. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede (zuivere) exemplaren en de overige criteria.

*** Grote Canadese Gans / Canada Goose** *Branta canadensis*
Vóór het ontstaan van een eigen broedpopulatie waren Grote Canadese Ganzen alleen in strenge winters, zoals 1978/79, in noemenswaardige aantallen aanwezig. Het ging dan om Zweedse vogels. Zulke invasies worden niet meer vastgesteld of verdrinken in de snel gegroeide eigen populatie. De Nederlandse populatie betreft grotendeels standvogels, 's winters aangevuld met vogels uit aangrenzende landen. De aantallen zijn vooral vanaf 1995 sterk toegenomen. De broedpopulatie bestaat uit nazaten van losgelaten of ontsnapte vogels. De eerste broedgevallen, vanaf 1974, mislukten veelal door afschot en verstoring. Daarna vond uitbreiding eerst plaats vanuit verspreidingskernen zoals in Noord-Holland en Zuid-Holland en Noord-Brabant. Nog steeds zijn deze provincies goed voor minstens de helft van de broedpopulatie. Deze omvatte rond 2000 al 1200 paren en groeide daarna sterk door tot 12 000-16 000 paar in 2018-20. Door hybridisatie met andere ganzensoorten vertoont een deel van de vogels 'onzuivere' kenmerken. De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overige criteria.

Indische Gans / Bar-headed Goose *Anser indicus*
Vanaf 1986 broeden er jaarlijks Indische Ganzen in Nederland. De aantallen namen langzaam toe naar rond 100 paar tijdens de eeuwwisseling en vervolgens af naar 50-90 paar in 2013-15. Het gaat om nakomelingen van losgelaten of ontsnapte vogels, die veelal nog bij de oorspronkelijke locaties broeden. Voorbeelden zijn de omgeving van Nieuwkoop, Zuid-Holland, en enkele gebieden langs de Lek. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Sneeuwgans / Snow Goose *Anser caerulescens*
Deze soort broedt als geïntroduceerde soort in het Ruhrgebied in Duitsland; deze Sneeuwganzen leggen soms grote afstanden binnen Europa af. Er zijn slechts enkele Nederlandse broedgevallen, onder meer in 1999 (Nijkerk, Gelderland) en 2009 (Gelderse rivierengebied en bij Lekkerkerk, Zuid-Holland). Mengparen met andere ganzensoorten komen ook voor, zowel met het geslacht *Anser* als *Branta*. Het is op basis van geringde vogels bewezen dat deze soort als dwaalgast uit Noord-Amerika in Nederland kan opduiken. Daarom is de soort opgenomen in categorie A. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren voor categorie C (of A/C).

Zwaangans / Swan Goose *Anser cygnoides*
Deze soort vertoeft vaak in het gezelschap van gedomesticeerde Grauwe Ganzen ('Soepganzen') en mengparen tussen beide soorten komen regelmatig voor. De gedomesticeerde vorm van Zwaangans staat ook bekend als (Chinese) Knobbelgans. De soort heeft zich in de jaren 1990 gevestigd en de aantallen zijn toegenomen tot enkele 10-tallen broedparen, met name in Friesland en het rivierengebied. In 2005 werden c 150 broedparen geteld maar in 2009 slechts 13. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Kokardezaagbek / Hooded Merganser Lophodytes cucculatus
Van deze soort zijn incidentele broedgevallen bekend maar er is geen sprake van een self-sustaining populatie. Alle gevallen zijn/worden door de CDNA in categorie E geplaatst, hoewel een wilde herkomst bij deze soort (soms) niet is uit te sluiten. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

*** Nijlgans / Egyptian Goose** *Alopochen aegyptiaca*
Deze soort deed in 1967 zijn intrede als broedvogel. Vanuit verspreidingskernen bij Den Haag, Zuid-Holland, Groningen, Groningen, en het oostelijke rivierengebied werden grote delen van Nederland gekoloniseerd. De hoogste dichtheden zijn aanwezig in de laaggelegen delen van vooral West-Nederland en het rivierengebied maar de soort broedt in toenemende mate in stedelijk gebied en zelfs tot diep in grote bossen, bijvoorbeeld op gekraakte roofvogelnesten. Het succes is deels een gevolg van het lange

broedseizoen met meerdere broedsels per jaar. De populatie is geschat op 7700-13 000 paar (2018-20). De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overig criteria.

*** Casarca / Ruddy Shelduck** *Tadorna ferruginea*
Verwilderde populaties zijn bekend uit Duitsland en Zwitserland. De soort broedt ook af en toe in Nederland. Nederlandse broedvogels zijn waarschijnlijk allemaal nazaten van ontsnapte exemplaren. Broedgevallen zijn sinds 1969 bekend uit het hele land, met enige nadruk op Laag-Nederland. De aantallen (enkele 10-tallen broedparen) blijven echter klein in vergelijking met die van andere watervogels die van tamme origine zijn, zoals Nijlgans. Sinds ongeveer 2005 ruien er op het Eemmeer, Flevoland/Noord-Holland, 100en of meer exemplaren. Andere bekenden ruiplekken zijn onder meer het IJsselmeergebied, Markermeer en Haringvliet, Zuid-Holland. De broedpopulatie in Duitsland is geschat op 390-480 paar (www.dda-web.de/voegel/voegel-in-deutschland/Rostgans) en sluit geografisch aan op Nederland (en is de bron van zomerpleisteraars). Daarmee wordt het criterium van 250 vogels ruim gehaald. Casarca kan op basis van verspreiding en trekgedrag ook als wilde soort in Nederland voorkomen; de sterkste aanwijzingen hiervoor zijn gevallen en influxen eind 19e en begin 20e eeuw (cf Vinicombe & Harris 1999, van den Berg & Bosman 2001). Daarom is de soort (ook) opgenomen in categorie B (wilde gevallen voor 1980, warabij 1950 als laatste jaar is gehanteerd), hoewel niet is uit te sluiten dat ook na 1950 nog vogels van wilde oorsprong in Nederland zijn gekomen. De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren voor categorie C en wordt de dubbelcategorie B/C toegekend.

Carolina-eend / Wood Duck Aix sponsa
In 1982 is er voor het eerst een broedgeval vastgesteld. Zowel in Nederland (één tot vijf paar in 2013-15) als in omringende landen zoals Duitsland blijft de populatie al jarenlang op hetzelfde niveau en zijn er geen aanwijzingen voor een toename. Deze soort zit op het randje van wat beschouwd kan worden als een (zeer kleine) levensvatbare populatie. Een wilde herkomst uit Noord-Amerika van sommige exemplaren is niet geheel uitgesloten. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

*** Mandarijneend / Mandarin Duck** *Aix galericulata*
Uit collecties ontsnapte exemplaren en hun nazaten broeden in Nederland vanaf c 1970. De landelijke aantallen zijn toegenomen van c 10 broedparen rond 1980 naar rond 250 in 2000 en 350-450 in 2018-20, met zwaartepunten op de noordoostelijke en zuidelijke Veluwe, Gelderland, in de Betuwe, Gelderland, op de Utrechtse Heuvelrug, Utrecht, en in Midden-Limburg. Als bewoner van grote holen, bijvoorbeeld oude nesten van Zwarte Specht *Dryocopus martius*, komt de soort ook in bossen voor, nabij bosvijvers of beken. De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overige criteria.

Muskuseend / Muscovy Duck *Cairina moschata*
Lokaal ontstaan in toenemende mate kleine broedpopulaties, veelal binnen de bebouwde kom of rond boerenerven. Doorgaans gaat slechts een deel van de aanwezige vogels over tot broeden. De populatie is geschat op 50-100 paar (2013-15). Ondanks het grootteverschil komen kruisingen met andere eendensoorten voor. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Rode Patrijs / Red-legged Partridge *Alectoris rufa*
In 1967-73 werden verschillende groepen van 10-tallen individuen uitgezet, op de Veluwe, Gelderland, bij Langbroek, Utrecht, en op Schiermonnikoog, Friesland. Deze populaties hadden een laag broedsucces, waren sterk afhankelijk van bijvoerring in de winter en hadden te maken met een hoge predatiedruk. De populatie bestond hooguit uit enkele 10-tallen broedparen maar de soort heeft nooit vaste voet aan de grond gekregen in ons land. Tegenwoordig worden alleen nog incidenteel ontsnapte exemplaren gezien. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Korhoen / Black Grouse *Tetrao tetrix*
Deze soort is vermoedelijk in 2019 of in de jaren daarvoor uitgestorven als broedvogel in Nederland; de laatste foto van een wilde vogel dateert uit 2014. Het aantal hanen daalde naar 450 in 1976 en minder dan 100 vanaf 1982; van de ruime verspreiding over de zandgronden bleef vanaf 1996 alleen de Sallandse

Heuvelrug, Overijssel, over. Sinds 2013 vindt hier herintroductie plaats met vogels uit Zweden. Deze herintroductie is nog niet succesvol. Op het moment dat de populatie self-sustaining is, is sprake van een succesvolle herintroductie en wordt de soort weer onderdeel van categorie A. In de tussenperiode zijn de geïntroduceerde exemplaren te beschouwen als categorie E. De kans op een wilde dwaalgast uit Duitsland wordt inmiddels als louter hypothetisch beschouwd. De soort voldoet niet aan de criteria voor categorie C.

*** Fazant / Common Pheasant** *Phasianus colchicus*
Deze soort is al vanaf de Romeinse tijd uitgezet in grote delen van Europa. De soort komt in grote delen van Nederland voor maar ontbreekt in stedelijk gebied en bosrijke omgeving en is het talrijkst in agrarisch gebied op de kleigronden van Zuidwest- en Noordoost-Nederland. Rond 1975 kwamen Fazanten nog wijd verspreid voor op de Veluwe, Gelderland, in de duinen en in andere bosachtige gebieden. De scherpe afname op veel plaatsen is een gevolg van het vanaf 1978 geleidelijk afbouwen van het uitzetbeleid. De populatie is geschat op 21 000-26 000 paar (2018-20). De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overige criteria.

Blauwe Pauw / Blue Peacock *Pavo cristatus*
Broedgevallen van ontsnapte vogels zijn gedocumenteerd vanaf 1974. De eerste landdekkende inventarisatie in 1998-2000 bracht 5-15 paren aan het licht. In 2017 zijn twee paar succesvol broedend vastgesteld. In de wintermaanden is de soort in meerdere kilometerhokken gemeld. Vogels kunnen soms jarenlang ter plekke blijven. Deze soort zit op het randje van wat beschouwd kan worden als een self-sustaining populatie. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Bankivahoen / Red Junglefowl *Gallus gallus*
Ontsnapte Kippen zijn soms in staat zichzelf jarenlang in leven te houden en ook met succes te broeden. Mogelijk gaat het om tenminste enkele 10-tallen paren. De verspreiding is echter niet nauwkeurig bekend. Deze soort zit op het randje van wat beschouwd kan worden als een self-sustaining populatie. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Europese Flamingo / Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus*
Deze soort broedt sinds 1983 broeden er Flamingo's in het Zwillbrocker Venn, net over de Duitse grens bij de Achterhoek, Gelderland. Waarschijnlijk zijn de vogels er losgelaten of in de buurt ontsnapt. Ze nestelen er samen met Chileense Flamingo's en een enkele Caribische Flamingo *P ruber* en vormen soms mengparen. Na de broedtijd vertrekken ze in juli naar Nederland. De meeste vogels gaan naar het IJsselmeergebied (vooral Friese kust en Randmeren), maar ze duiken ook elders op. Na oktober verkast de meerderheid naar het Deltagebied, waar ze zowel in zoute (Grevelingen) als zoete wateren overwinteren. In april zijn ze weer terug op de broedplaats. Er zijn ook bewezen gevallen van wilde exemplaren in Nederland uit Spanje (twee geringde vogels in 2020). Daarom is de soort opgenomen in categorie A De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren voor categorie C (of A/C).

Chileense Flamingo / Chilean Flamingo *Phoenicopterus chilensis*
Er zijn geen broedgevallen uit Nederland bekend. De soort broedt sinds 1983 in kleine aantallen in het Zwillbrocker Venn, net over de grens in Duitsland; deze vogels vormen een vaste verblijfspopulatie buiten de broedtijd in Nederland. Ze broeden er met Flamingo's en een enkele Caribische Flamingo, wat soms resulteert in hybridisatie. Deze flamingo's verblijven van juli tot oktober vooral in het IJsselmeergebied en overwinteren in het Deltagebied in zowel zoute als zoete wateren. In april zijn ze weer terug op de broedplaats. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

*** Rotsduif / Rock Dove** *Columba livia* ('Stadsduif')
'Stadsduiven' leven in nauwe samenhang met mensen maar zijn daarvan niet afhankelijk. Stadsduiven zijn sinds de komst van de Romeinen in Nederland aanwezig maar de broedverspreiding is voor het eerst in kaart gebracht in 1998-2000. De soort nestelt in verstedelijkte gebieden, bij grote, vaak industriële gebouwen (zoals elektriciteitscentrales), intensieve veehouderij en overslagbedrijven van veevoeder. De

populatie is geschat op 9000-18 000 paar (2018-20). De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Heilige Ibis / African Sacred Ibis *Threskiornis aethiopicus*
In 2000-07 was er een kleine broedpopulatie (maximaal 12 paar) en daarna nog een broedgeval in 2015-16; daarmee is de soort te beschouwen als (voormalige) broedvogel binnen de criteria. Waarnemingen in Nederland zijn grotendeels afkomstig van de geïntroduceerde populatie in Frankrijk, mogelijk aangevuld met escapes uit eigen land. Door de afnemende populatie in Frankrijk is het aantal waarnemingen de afgelopen jaren sterk teruggelopen. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Lammergier / Bearded Vulture *Gypaetus barbatus*
Alle gevallen in Nederland betreffen vogels waarvan bewezen is of aannemelijk wordt geacht dat ze afkomstig zijn uit de geherintroduceerde populatie in de Alpen (al is bij exemplaren zonder ringen of merktekens een herkomst uit een ander gebied niet uitgesloten). De Alpenpopulatie werd lange tijd door de CDNA niet als self-sustaining beschouwd. Waarnemingen in Nederland zijn daarom tot nu toe opgenomen in categorie E. Het omslagpunt naar succesvolle (duurzame) herintroductie in de Alpen is echter inmiddels bereikt en de soort wordt vanaf een nog te bepalen omslagjaar verplaatst naar categorie A. De soort voldoet niet aan de criteria voor categorie C.

Monniksparkiet / Monk Parakeet *Myiopsitta monachus*
Deze soort nestelt in omvangrijke bouwsels die meerdere paren kunnen huisvesten. Het is de enige parkiet die zelf nesten bouwt, maar hij neemt ook wel Ekster *Pica pica*-nesten in gebruik. Broedgevallen door ontsnapte vogels zijn bekend vanaf de jaren 1980. Er zijn twee kleine populaties: op Goeree, Zuid-Holland, en in Apeldoorn, Gelderland. De populatie is geschat op 15-20 paar (2013-15). De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

*** Grote Alexanderparkiet / Alexandrine Parakeet** *Psittacula eupatria*
Deze soort wordt vanaf c 2000 in toenemende mate gezien, met name in Amsterdam, Noord-Holland. Daarbuiten gaat het om kleine aantallen. Bij tellingen op gemeenschappelijke slaapplaatsen met Halsbandparkieten gaat het inmiddels om bijna 1000 exemplaren. Het eerste zekere broedgeval stamt uit 2006 in Amsterdam maar vermoedelijk broedde de soort hier al eerder. De populatie groeit nog steeds en omvat inmiddels vele 10-tallen broedparen. De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overige criteria.

*** Halsbandparkiet / Ring-necked Parakeet** *Psittacula krameri*
Afstammelingen van ontsnapte of losgelaten kooivogels broeden vanaf 1968 in Nederland. Het eerste broedgeval was in park Ockenburg in Den Haag, Zuid-Holland. Vanaf 1977 broedt de soort ook in het Vondelpark in Amsterdam, Noord-Holland. De aantallen namen op beide plekken snel toe en vanuit deze twee bolwerken koloniseerde de soort eerst Den Haag en Amsterdam, vervolgens de rest van de Randstad en inmiddels ook steeds meer steden daarbuiten. De populatie is geschat op 2500-3000 paar (2018-20). De soort voldoet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren en de overige criteria.

Huiskraai / House Crow *Corvus splendens*
Vanaf 1994 bevonden zich Huiskraaien in de omgeving van Hoek van Holland, Zuid-Holland, vermoedelijk gearriveerd als 'ship-assisted'. De vogels kwamen vanaf 1997 tot broeden, in aantallen van maximaal vijf tot zes paar. Het aantal bezette territoria was iets hoger. Vanaf 2013 is de soort op gezag van de overheid vanwege de status als risicovolle 'invasieve exoot' uitgeroeid en sindsdien zijn er nog slechts enkele losse waarnemingen geweest. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Bruinkopdiksnavelmees / Vinous-throated Parrotbill *Sinosuthora webbiana*
Eind jaren 1990 werd een kleine populatie diksnavelmezen ontdekt nabij Weert, Limburg. Pas in 2012 kon worden vastgesteld dat het deze soort betrof. In 1997-2013 werden enkele broedgevallen gedocumenteerd

en namen de aantallen toe van enkele individuen naar maximaal 15. De populatie is geschat op 20-35 paar in 2013-15 en op 40-50 paar in 2017. Waarnemingen buiten de 'stronghold' in Limburg zijn erg schaars. De soort voldoet niet aan de grenswaarde van >250 wild-uitgebroede exemplaren.

Verwijzingen

van den Berg, A B & Bosman, C A 1999, 2001. Zeldzame vogels van Nederland; avifauna van Nederland deel 1. Eerste editie; tweede editie. Haarlem/Utrecht.

Bauer, H-G & Woog, F 2008. Nichtheimische Vogelarten (Neozoen) in Deutschland, Teil I: Auftreten, Bestände und Status. Vogelwarte 46: 157-194.

Boele, A, Vergeer, J W, van Bruggen, J, Goffin, B, Koffijberg, K, van Oostveen, C, Schoppers, J & Jansen, D 2025. Broedvogels in Nederland in 2024. Sovon-rapport 2025/47. Nijmegen.

de Boer, V 2014a. Zwarte zwaan. Kijk op exoten nr 9: 12.

de Boer, V 2014b. Heilige ibis. Kijk op exoten nr 10: 13.

de Boer, V 2018. Fazant – een zeer oude vogelexoot met een krimpende populatie in Nederland. Kijk op exoten nr 28: 8-9.

van den Bremer, L & Majoor, F 2015. Exotische ganzen. Kijk op exoten nr 14: 12-13.

van den Bremer, L & Majoor, F 2015. Het succes van de nijlgans. Kijk op exoten 14: 8-9.

van Dijk, K 1998. Ruiende Zwarte Zwanen *Cygnus atratus* op het IJsselmeer. Limosa 71: 78-80.

Eaton, M A 2020. Oxyura jamaicensis Ruddy Duck. In: Keller, V, Herrando, S, Voříšek, P et al. European breeding bird atlas 2: distribution, abundance and change. Barcelona.

Ebels, E B 1998. Huiskraai broedend in Hoek van Holland in 1997 en 1998. Dutch Birding 20: 291-294.

van Els, P 2022. Parkieten in Nederland: recente forse populatietoename. Kijk op exoten nr 39: 14-15.

Gerlach, B, Dröschmeister, R, Langgemach, T, Berlin, K, Borkenhagen, K, Busch, M, Davids, S, Hauswirth, M, Heinicke, T, Kunz, T, König, C, Koffijberg, K, Lindner, K, Markones, N, Morkovin, A, Pertl, C, Trautmann, S, Wahl, J, Zúghart, W & Sudfeldt, C 2025. Bestandssituation 2025. Münster.

Gerritsen, G J & van den Bergh, W 1995. Een populatie Mandarijneenden *Aix galericulata* op de Noord Veluwe. Limosa 68: 163-164.

Hissel, B 2023. Inventarisatie van de Bruinkopdiksnavelmees in 2023. Sovon-rapport 2023/103. Nijmegen.

Hissel, B 2024. Mysterieuze bruinkopdiksnavelmees houdt al meer dan 25 jaar stand. Kijk op exoten nr 44: 12-13.

Hornman, M 2012. Rosse stekelstaarten in Nederland en Europa. Kijk op exoten nr 1: 2.

de Jong, A, Boom, C, op den Camp, I, van Diek, H, Goffin, B, van der Horst, S, Koffijberg, K, Louwe Kooijmans, J, van Oostveen, C, Schekkerman, H & Wortel, M 2024. Vogelbalans 2024. Sovon-rapport. Nijmegen.

van Laar, B, Maas, P A, Vossen, P & van den Berg, A B 1994. Geese and ducks in captivity in the Netherlands in 1991. Dutch Birding 16: 148-149.

van Kleunen, A 2013. Opkomst van de Halsbandparkiet in Nederland. Kijk op exoten nr 4: 11-12.

van Kleunen, A 2015. Broedverspreiding en recente aantalsontwikkelingen halsbandparkiet in Nederland. Kijk op exoten nr 12: 10-11.

van Kleunen, A & Klaassen, O 2015. De grote alexanderparkiet in Nederland. Kijk op exoten nr 11: 10-11.

van Kleunen, A 2016a. Het voorkomen van minder bekende papegaaiachtigen in Nederland en elders in Europa. Kijk op exoten nr 16: 10-11.

van Kleunen, A 2016b. Recente ontwikkelingen in aantallen en verspreiding van rosse stekelstaart in Nederland. Kijk op exoten nr 17: 10-11.

van Kleunen, A 2017a. Hoeveel monniksparkieten zitten er in Nederland? Kijk op exoten nr 18: 4-5.

van Kleunen, A 2017b. Breidt de halsbandparkiet zich uit buiten de Randstad? Kijk op exoten nr 19: 4-5.

van Kleunen, A 2017c. Update populatiestatus heilige ibis in Nederland. Kijk op exoten nr 19: 8.

van Kleunen, A 2017d. Bruinkopdiksnavelmees – bezig met een opmars? Kijk op exoten nr 20: 4-5.

van Kleunen, A 2017e. Flamingo's in Nederland – exoten, of toch niet allemaal? Kijk op exoten nr 21: 4-5.

van Kleunen, A 2018a. Afnemende aantallen stadsduiven. Kijk op exoten nr 22: 4-5.

van Kleunen, A 2018b. Is het doek gevallen voor de huiskraai in Nederland? Kijk op exoten nr 23: 4-5.

van Kleunen, A 2019a. Hebben vogelexoten zich verder verspreid over Nederland? André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland. Huidige voorkomen en veranderingen bij broedende vogelexoten in beeld gebracht met Vogelatlassen. Kijk op exoten nr 27: 12-13.

van Kleunen, A 2019b. Treurmaina een succesvolle exoot, maar nog niet in Nederland. Kijk op exoten nr 28: 8-9.

van Kleunen, A 2020a. Update halsbandparkiet - verdere uitbreiding? Kijk op exoten nr 29: 5-6.

van Kleunen, A 2020b. Nijlgans – aantalstoename zet door, maar regionale verschillen. Kijk op exoten nr 30: 8-9.

van Kleunen, A 2020c. Zwarte zwaan in Nederland stabiel, zwarthalszwaan in opkomst? Kijk op exoten nr 32: 12-13.
van Kleunen, A 2020d. Gaat de grote Alexanderparkiet de halsbandparkiet achterna? Kijk op exoten 33: 12-13.
van Kleunen, A 2021a. De aanwezigheid van minder bekende exotische watervogels in Nederland. Kijk op exoten nr 35: 14-16.
van Kleunen, A 2021b. Canadese ganzen in Nederland. Kijk op exoten nr 34: 14-16.
van Kleunen, A 2021c. Afname Indische ganzen. Kijk op exoten nr 36: 12-13.
van Kleunen, A 2021d. Mandarijneend in Nederland. Kijk op exoten nr 37: 12-13.
van Kleunen, A 2022. Zwaangans/Chinese knobbelgans in Nederland. Kijk op exoten nr 41: 12-13.
van Kleunen, A 2023a. Muskuseend in Nederland. Kijk op exoten nr 42: 12-13.
van Kleunen, A 2023b. Kalkoen in Nederland. Kijk op exoten nr 43: 12-13.
van Kleunen, A 2024a. Rosse stekelstaart in Nederland in 2023. Kijk op exoten nr 45: 14-15.
van Kleunen, A 2024b. Update casarca's in Nederland. Kijk op exoten nr 46: 10-11.
van Kleunen, A 2024c. Sneeuwgans. Kijk op exoten nr 47: 12-13.
van Kleunen, A 2025. Flamingo's in Nederland in de lift. Kijk op exoten nr 51: 12-13.
van Kleunen, A 2026. Update broedvoorkomen halsbandparkiet in Nederland. Kijk op exoten nr 52: 14-15.
Lemaire, A 2013a. Heilige Ibis. Kijk op exoten nr 4: 9.
Lemaire, A 2013b. Monniksparkiet: van kostganger naar vrije vogel? Kijk op exoten nr 5: 10-11.
Lemaire, A 2013c. Voor speurneuzen: de bruinkopdiksnavelmees. Kijk op exoten nr 6: 9-10.
Lensink, R 1996a. De opkomst van exoten in de Nederlandse avifauna: verleden, heden en toekomst. Limosa 69: 103-130.
Lensink, R 1996b. Vreemde vogels onder de Nederlandse avifauna: verleden, heden en wat voor een toekomst. Vogeljaar 44: 145-164.
Lensink, R 1998. Temporal and spatial expansion of the Egyptian Goose *Alopochen aegyptiacus* in the Netherlands, 1967-94. Journal of Biogeogr 25: 251-263.
Lensink, R 1999. Aspects of the biology of the Egyptian Goose *Alopochen aegyptiacus* colonizing the Netherlands. Bird Study 46: 195-204.
Lensink, R 2012. Bruinkopdiksnavelmees, wie lost het raadsel op? Provinciale Nieuwsbrief Limburg 2012 (1).
Lensink, R, Ottens, G & van der Have, T 2013. Vreemde vogels in de Nederlandse vogelbevolking: een verhaal van vestiging en uitbreiding. Limosa 86: 49-67.
Louwe Kooijmans, J 2025. Parkieten in Nederland. Website: www.sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/parkieten-nederland.
Majoor, F 2014. Mandarijneend. Kijk op exoten nr 7: 10-11.
Majoor, F & van Kleunen, A 2025. Nijlgans – einde aan de groei? Kijk op exoten nr 48: 12-13.
McInerny, C J, Crochet, P-A, & Dudley, S P 2022. Assessing vagrants from translocated populations and defining self-sustaining populations of non-native, naturalized and translocated avian species. Ibis 164: 924-928.
Ottens, G & Ryall, C 2003. House Crows in the Netherlands and Europe. Dutch Birding 25: 312-318.
Ottens, G & van Winden, E 2003a. Flamingo's in Nederland: wat doen 'zuurstokken' in een kikkerland? Sovon-nieuws 16(1): 4-5.
Ottens, G & van Winden, E 2003b. Casarca's in Nederland: wild of verwilderd. Sovon-nieuws 16(3): 3-4.
Slaterus, R, Aarts, B & van den Bremer, L 2009. De Huiskraai in Nederland: risicoanalyse en beheer. Sovon-rapport. Beek-Ubbergen.
Slaterus, R 2012. Neemt de huiskraai nog steeds toe? Kijk op exoten nr 2: 11.
Smits, R R, van Horssen, P W & van der Winden, J 2010. A risk analysis of the sacred ibis in The Netherlands; including biology and management options of this invasive species. Bureau Waardenburg. Culemborg.
Sovon Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Leiden.
Sovon Vogelonderzoek Nederland 2011. Risicoanalyse van geïntroduceerde ganzensoorten in Nederland. Sovon informatierapport 2010-06. Nijmegen.
Sovon Vogelonderzoek Nederland 2014. Up-date Rosse stekelstaart. Kijk op exoten nr 8: 10-11.
Sovon Vogelonderzoek Nederland 2016. Huidig voorkomen van de casarca, en wat weten we over de herkomst? Kijk op exoten nr 16: 8-9.
Strubbe, D & Matthysen, E 2009. Establishment success of invasive ring-necked and monk parakeets in Europe. Journal of Biogeogr 36: 2264-2278.
Vinicombe, K & Harrop, A 1999. Ruddy Shelducks in Britain and Ireland 1986-1994. Br Birds 92: 225-255.
van der Wal, H 2021. Invasieve exoten behorende tot de groep kooi- en volièrevogels. Bergen op Zoom.